

TMMOB'NİN 595 SAYILI KHK HAKKINDA BASIN BİLDİRİSİ

50'li yıllardan bu yana uygulanmakta olan sosyo-ekonomik politikalar bir yandan tarımdan sanayiye kaynak aktarımını ve kırdan kente göçü hızlandırırken, diğer yandan metropol kentlerin doğuşuna ve kentsel alanlarda büyük toprak rantlarının oluşumuna yol açtı.

1980 sonrasında uygulanan neo-liberal politikalarla Türkiye ekonomisi üretimden adım adım uzaklaştırılarak rant eksenine oturtuldu.

17 Ağustos ve 12 Kasım Marmara depremleri, yapılaşma sürecinde rant paylaşımı uğruna planlama ve denetimin devre dışı bırakıldığını, doğanın dengelerinin yok sayıldığını, bilimsel gerçeklerin gözardı edildiğini bütün açıklığıyla gözler önüne serdi.

Depremden ders alınarak ülkemizin imar hukukunun; planlama, toprak kullanımı, çevre, kentleşme, ulaşım, altyapı ve bina yapımı ile bütün bu süreçlerin kamu adına denetiminin bir bütün lük içinde ele alınması beklenirken, 57. Hükümet 10 Nisan 2000 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 595 sayılı "Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname"yi çıkardı.

Bu Kanun Hükmünde Kararname, ders almak bir yana, deprem sonrası oluşan ortamı da kullanarak, rant paylaşımına yeni koşullarda hukuk sal bir alt yapı oluşturma çabasıdır.

Bu kararname:

1. "Yapı"yı tek başına ele almakta, yapı üretimi mini tümüyle kamusal denetim alanı dışına çıkarmaktadır.

2. Göstermelik olarak sözünü etse de yerel yönetimleri ve Meslek Odalarını denetim alanından dışlamaktadır. Kararnameyi hazırlayan Bayındırlık ve İskan Bakanlığı TMMOB ve Odalarını zın alanına müdahale ederek Anayasayı ve yasaları çiğnemektedir.

3. Hazırlık süresinin uzunluğuna karşın, katılımcı bir tarzda değil, TMMOB ve Odalarımızın görüşleri tümüyle reddedilerek, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın istediği ve altı ay önce ilk önerdiği biçimiyle çıkartılmıştır.

4. Yapı sektöründeki büyük firmaların kuraçakları kardeş yapı denetim kuruluşları ile işbirliği içinde tümüyle kamusal denetimin dışında kalmalarını sağlayacaktır.

5. Yapı denetim tekelleri oluşturulacak, başlangıçta denetim alanından dışlanan serbest çalışan mühendis ve mimarların çok büyük çoğunluğu süreç içinde proje alanından da dışlanacaklardır.

6. Oluşacak maliyet artışı ve yapı denetim tekellerinin küçük ölçekli yapılara ilgisinin az olması nedeniyle kaçak yapılaşma eğilimini besleyecektir.

7. Yapı denetim kuruluşlarının denetimini, daha önceki süreçte mevcut planlara bütün müdahalelerinde iktidara yakın sermaye odaklarına rant aktarımını gözetken Bayındırlık ve İskan Ba-

kanlığı'na bırakmaktadır.

8. Bakanlar Kurulu'nun Kanun Hükmünde Kararname çıkarmak için yetki aldığı 4452 sayılı yasanın temel amacı olan "doğal afetlerde kolayca yıkılmayacak dayanıklı yapıların üretilmesi" ile çelişir bir biçimde yapı denetim kuruluşlarını "beklenenin ötesinde etkilerle oluşan..." ve "beklenen doğal afetlerden dolayı meydana gelen yapı hasarlarından..." sorumlu tutmamaktadır.

9. Yapı denetim kuruluşunun tüzel kişiliğine yetki tanınır ve taşıyıcı sistemlerde sorumluluğu 10 yıla sınırlandırırken, hukuki sorumluluk, profesisi aynı kuruluş tarafından onaylanmış olan projeci mühendis, mimara rücu edilebilmektedir.

10. Yerel yönetimlere ait yetkileri özel kuruluşlara devretmesi nedeniyle Anayasaya aykırıdır.

11. 12 yıllık deneyime dayalı uzmanlık tanımını getirirken; rant paylaşımını gözetken, plansızlığı ve denetimsizliği kural haline getiren politikaların oluşumunda pay sahibi olmayan, aksine Odaları ve TMMOB bünyesinde bu politikalara karşı mücadele etmiş olan mühendis ve mimarları depremde oluşan yıkımın sorumluları olarak ilan etmektedir.

12. 12 yıllık deneyimi olan mühendis ve mimarlara Odaları tarafından uzmanlık belgesi verilmemesi durumunda bu belgenin Bakanlık tarafından verilmesi hükmüyle bu alanda da belli siyasi partiler için bir siyasi rant olanağı yaratmaktadır.

Yalnızca 12 yıllık deneyime bağlı olarak yapılan, gerçekte lisansüstü eğitim konusu olan uzmanlık tanımını yeterli olmak bir yana son derece eksik ve yanlış bir düzenlemedir.

TMMOB ve Odaları böylesine eksik bir tanımlamaya dayanan uzmanlık belgeleri vermeyecek, bu sorumluluğa ortak olmayacaktır.

TMMOB kamuoyunu aydınlatmak, hükümete, siyasi partilere ve parlamentoya sorumluluklarını hatırlatmak için her türlü çabayı gösterecektir.

Hükümet bu Kanun Hükmünde Kararnameyi uygulamaktan vazgeçmeli, TBMM'de İmar Hukukunun, ilgili tüm tarafların da katılımıyla bütünlük içinde ele alınarak yenilenmesini sağlamalıdır.

Bunlar yapılmadığı takdirde, TMMOB tüm Odaları ile birlikte, bu yanlışın düzeltilmesi için kitlesel eylemler ve hukuk yolu da dahil her türlü girişimde bulunacaktır.

Rant paylaşımını rahatça sürdürme hayali

kuranları uyarıyoruz!

Ellerinizi halkın cebinden çekin!

Mühendisler ve Mimarlar,

TMMOB ve Odalarımız

Halkımızın yeni yıkımlara uğramasını engellemek için

Birlik içinde dimdik karşınızda olacak!

TMMOB Yönetim Kurulu